

راهنمای جامع به منظور آشنایی با نحوه تأسیس و فعالیت سازمانهای مردم نهاد

تعریف سازمانهای مردم نهاد:

سازمانی با شخصیت حقوقی مستقل، غیر دولتی، غیر انتفاعی و غیر سیاسی است که برای انجام فعالیت داوطلبانه با گرایش فرهنگی، اجتماعی، مذهبی، بشردوستانه و بر اساس قانونمندی و اساسنامه مدون، رعایت چارچوب قوانین موضوعه کشور و مفاد آیین نامه های اجرایی آن فعالیت می کند.

ویژگی سازمانهای مردم نهاد

۱. **غیر دولتی بودن (Non-Governmental):** بدین معنی که تأسیس آنها بر اساس تصمیم دولتی و در چارچوب بودجه عمومی انجام نگیرد بلکه اشخاص حقیقی یا حقوقی خصوصی مؤسس آنها باشند، البته سازمانهای مردم نهاد و مجموعه دولت دارای ارتباط و اثرات دوجانبه می باشند.

۲. **غیر انتفاعی بودن (Non-Benefite):** بدین معنی که دست یافتن به درآمد و سود و انجام فعالیتهای تجاری و صنفی انتفاعی بمنظور تقسیم منافع بین اعضاء، مؤسسان، مدیران و کارکنان هدف سازمان نباشد، هرچند که این ویژگی، سازمان مردم نهاد را از دست یابی به درآمد برای اداره امور خود باز نمی دارد.

۳. **تقابل به استقلال:** بدین معنی که سازمان مردم نهاد سعی می کند برای تحقق اهداف خود در چارچوب قوانین موضوعه تا حد ممکن از درجه استقلال بالایی برخوردار باشد و زیر نفوذ صاحبان قدرت و یا گرایش های مختلف قرار نگیرد.

۴. **خودجوشی و نیاز طبیعی:** سازمانهای مردم نهاد بنا بر نیاز طبیعی ناشی از شرایط فکری، محیطی، انگیزش ها، خصوصیت ها و آرمانهای مشترک افراد و جامعه، و به صورت داوطلبانه و خودجوش و بر اساس اصل آزادی اراده اشخاص تأسیس و اداره می شوند.

۵. **غیر سیاسی بودن:** اهداف غیر سیاسی در بردارنده فعالیت است که مشمول ماده یک قانون احزاب نگردد.

کارگردانان سازمانهای مردم نهاد:

- ۱) اطلاع رسانی و آگاه سازی عمومی (ارتباطات)
- ۲) جلب مشارکت مردمی (بسیج عمومی)
- ۳) جذب سرمایه ها و منابع کوچک مردمی (بسیج منابع)
- ۴) ایجاد، گسترش و تقویت هماهنگی بین دولت و مردم
- ۶) گسترش نظارت عمومی
- ۷) ارزیابی فعالیت ها
- ۸) افزایش بهره وری در استفاده از منابع
- ۹) هنجار سازی

از میان کارکردهای فوق سه موضوع «جلب مشارکت مردمی»، «بسیج منابع» و «نظارت و ارزیابی» از اهمیت و جایگاه بالاتری برخوردار هستند.

اهم اقدامات سازمانهای مردم نهاد:

الف) اقدامات اجرایی

- ۱) عضوگیری: رسمی و غیر رسمی
- ۲) برنامه ریزی و نظارت و ارزیابی
- ۳) بهره وری: منابع طبیعی و محیط زیست
- ۴) امور حمایتی: دستگیری از مستمندان، بیماران خاص

۵) درآمدهای: خیریه، نمایشگاه تحقیقات، انجام پروژه های مشترک، کمک ها (دولتی، مردمی، بین المللی)

۶) اطلاع رسانی: خبرنامه، پوستر، اطلاعیه، اینترنت و..

ب) فرهنگ سازی

۱) جلسه های مذهبی

۲) تبلیغات و هنر: تئاتر، موسیقی، نقاشی، فیلم و..

۳) ایجاد هویت: فردی و جمعی

۴) مسئولیت بخشی به مردم

۵) حفظ آثار باستانی و میراث فرهنگی

ج) آموزش عمومی

۱) شرکت در کنفرانسهای آموزشی

۲) برگزاری کارگاه و سمینارهای آموزشی

۳) تربیت نیروی متخصص

۴) بازدید : سفر تحقیقاتی، اردو

۵) سخنرانی عمومی و علمی

۶) مشاوره: کارکنان، مدیران ارشد، مردم

د) پژوهش

۱) نیازسنجی اجتماعی

۲) افزایش کارآیی

۳) معرفی نمونه ها

۴) روان‌کاوی نظرها

۵) ایجاد ارتباط با بخش های دولتی

۱) دادن مشورت و برگزاری جلسات مشترک

۲) انجام پروژه مشترک

۳) بیان اشکال ها و پیشنهاد در راستای بهبود امور

۴) نظارت و کنترل پروژه های دولتی

شرایط امضاء مؤسسی سازمانهای مردم نهاد:

۱) تابعیت ایرانی و داشتن هجده سال تمام

۲) دارا بودن صلاحیت تخصصی حداقل دو نفر از مؤسسان در خصوص موضوع فعالیت سازمان

۳) عدم عضویت در گروههایی که بر اساس رأی دادگاه صالح، محارب و معاند شناخته شده‌اند و نداشتن محکومیت موثر کیفری به نحوی که موجب محرومیت از حقوق اجتماعی شود.

مراحل تأسیس و ثبت سازمانهای مردم نهاد:

۱) تعیین موضوع فعالیت مناسب برای سازمان با توجه به علاقه، دغدغه و توانمندیهای متقاضیان.

۲) تعیین نام برای سازمان مورد نظر از طریق سازمان ثبت اسناد و املاک.

۳) ارائه طرح مقدماتی تأسیس سازمان (شامل موضوع فعالیت، اهداف و روش اجرا) به فرمانداری جهت کسب موافقت اولیه و دریافت نمونه اسنادنامه و فرمهای مورد نیاز.

24	۴) تکمیل و ارائه مدارک لازم به مرجع صدور پروانه فعالیت که مدارک شامل موارد زیر می باشد:
25	

الف: فرم تقاضانامه تکمیل شده

ب: مدارک هویتی اعضای مؤسس شامل یک قطعه عکس و دو سری از تصویر صفحه اول شناسنامه

ج: گواهی عدم سوء پیشینه اعضای مؤسس

د: اساسنامه سازمان در چهار نسخه (بصورت تایی)

ه: فرم مشخصات فردی اعضای مؤسس

و: صورتجلسات مجمع عمومی مؤسس و هیئت مدیره.

تبصره ۱: حداقل تعداد اعضای مؤسس در سازمانهای با ساختار عضو پذیر (مجمع عمومی) پنج نفر و در سازمانهای با ساختار هیأت امنایی یازده نفر می باشد.

تبصره ۲: سازمانهای مردم نهادی که دارای گستره فعالیت در سطح یک محله یا شهرستان خاص هستند باید مراحل ثبت و تأسیس را از طریق فرمانداری مربوطه و سازمانهایی که دارای گستره فعالیت در سطح استان هستند باید مراحل را از طریق دفتر امور اجتماعی استانداری دنبال نمایند.

۵) دریافت و بررسی مدارک توسط کارشناس مربوطه در استانداری یا فرمانداری مربوطه و اجرای تشریفات اداری شامل استعلام از مراجع ذیربط، طرح موضوع در هیئت نظارت و در صورت تصویب صدور پروانه فعالیت.

۶) ارسال اصل پروانه فعالیت به انضمام دو نسخه از اساسنامه و صورتجلسات مجمع عمومی مؤسس و هیئت مدیره طی یک نامه اداری توسط مرجع صدور مجوز به سازمان ثبت اسناد و املاک جهت ثبت و آگهی تأسیس من مورد نظر.

تعیین و تنظیم: دبیرخانه هیئت نظارت بر سازمانهای مردم نهاد شهرستان مشهد مقدس

مراحل تأسیس سازمان های مردم نهاد

برای تأسیس سازمان مردم نهاد اشخاصی به عنوان هیأت مؤسس قیام خواهند نمود که بر اساس آیین نامه اجرایی تأسیس و فعالیت این سازمان ها ، هیأت مؤسس باید حداقل متشکل از ۵ نفر باشد.

هیأت مؤسس باید دارای شرایط زیر باشد :

۱- داشتن هیجده سال تمام

۲- تابعیت ایرانی

۳- دارا بودن صلاحیت تخصصی حداقل دو نفر از موسسان درخصوص موضوع فعالیت سازمان (مرحله ششم اخذ مجوز یعنی استعلام صلاحیت تخصصی)

۴- عدم عضویت در گروههایی که بر اساس رأی دادگاه صالح محارب و معاند شناخته شده اند و نداشتن محکومیت موثر کیفری به نحوی که موجب محرومیت از حقوق اجتماعی شود. (مرحله پنجم اخذ مجوز یعنی معرفی جهت گواهی عدم سوء پیشینه)

هیأت مؤسس پس از تشکیل اولین مجمع عمومی کلیه وظائف را به هیأت مدیره ای که توسط مجمع عمومی انتخاب شده است واگذار می نماید.

مجمع عمومی به سه دسته تقسیم می شود:

۱- مجمع عمومی مؤسس

۲- مجمع عمومی عادی

۳- مجمع عمومی فوق العاده

دبیرخانه هیئت نظارت بر سازمانهای مردم نهاد شهرستان مشهد مقدس

مراحل اخذ مجوز سازمانهای مردم نهاد

- ۱- تکمیل صورت جلسه هیأت موسس
- ۲- تکمیل تقاضا نامه تأسیس
- ۳- معرفی اهداف سازمان و معرفی هیأت موسس
- ۴- تکمیل و امضاء اساسنامه توسط هیأت موسس
- ۵- ارائه گواهی عدم سوء پیشینه هیأت موسس یا هیأت امناء
- ۶- اخذ پاسخ استعلام تخصصی
- ۷- اخذ پاسخ استعلام های اخلاقی و انتظامی
- ۸- صدور پروانه مجوز فعالیت توسط هیأت نظارت شهرستان
- ۹- آگهی تأسیس در روزنامه یا جراید محلی
- ۱۰- برگزاری اولین مجمع عمومی و انتخابات هیأت مدیره ، بازرس یا بازرسان
- ۱۱- معرفی به ثبت اسناد جهت ثبت سازمان
- ۱۲- آگهی ثبت در روزنامه

دبیرخانه هیئت نظارت بر سازمانهای مردم نهاد شهرستان مشهد مقدس

راهنمای تاسیس سازمانهای مردم نهاد (سمن)

برای تاسیس یک سمن مراحل ذیل مبری می‌شود.

- ۱- ثبت درخواست تاسیس سمن از طریق تکمیل فرم تقاضانامه در پورتال و دریافت کد پیگیری
- ۲- مراجعه به پورتال جهت اطلاع از نتیجه درخواست تاسیس یک هفته تا ۱۰ روز پس از ثبت تقاضا
- ۳- تکمیل فرم مشخصات فردی موسسین و اساننامه از طریق سایت در صورت تایید تقاضای تاسیس سمن
- ۴- مراجعه نماینده موسسین به اداره کل امور سازمانهای مردم نهاد از وزارت کشور یا استاناریها و فرمانداریهای کشور(با توجه به محدوده جغرافیای فعالیت سمن) جهت تحویل مدارک (۳ قطعه عکس، اصل و تصویر مدرک تحصیلی یا ارائه مدرک معتبر برای ۲ نفر متخصص در ارتباط با موضوع فعالیت، کپی شناسنامه اعضاء، معرفی نامه نماینده هیات موسس برای انجام تشریفات اداری)
- ۵- تشکیل پرونده در دبیر خانه هیات نظارت و انجام استعلامات ۴ گانه (قوه قضائیه، اطلاعات، ناچا، تخصصی)
- ۶- اخذ پاسخ استعلامها و طرح پرونده تاسیس سمن در هیات نظارت
- ۷- برگزاری مجمع عمومی موسس جهت تعیین هیات مدیره و بازرمان و تصویب طرح اساننامه در صورت موافقت هیات نظارت با تاسیس انجمن
- ۸- معرفی سمن به ثبت شرکتهها جهت ثبت شخصیت حقوقی
- ۹- تحویل پروانه تاسیس و فعالیت پس از دریافت روزنامه رسمی ثبت شرکتهها

تهیه و تنظیم: دبیر خانه هیات نظارت بر سازمانهای مردم نهاد شهرستان مشهد مقدس

مدارک لازم جهت معرفی به اداره ثبت اسناد:

- x تقاضای کتبی
- x آگهی تاسیس در روزنامه
- x اصل و کپی پروانه تاسیس فعالیت سمن
- x گزارش انتخابات هیأت مدیره و بازرس یا بازرسان به تأیید نماینده فرمانداری (سمتهای با ساختار مجمع عمومی)
- x گزارش مکتوب عملکرد اجرایی و مالی سمن
- x تصویر اساسنامه
- x معرفی شماره حساب بانکی و صاحبان امضاء
- x معرفی نماینده سمن جهت پیگیری امور ثبت

دبیرخانه هیئت نظارت بر سازمانهای مردم نهاد شهرستان مشهد مقدس